

Pedagogy

- Скрипченко, 1974* – Скрипченко О. В. Психічний розвиток учня / О.В. Скрипченко – К., 1974. – 103 с.
- Скуратівський, 1991* – Скуратовский Л. В. Формирование познавательной самостоятельности на уроках украинского языка у учащихся 5-6 классов: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Л. В. Скуратовский – К., 1991. – 228 л.
- Ткачук, 2000* – Ткачук Л.П. Робота з дитячою книжкою на уроках позакласного читання: [посібник для вчителя] / Л. П. Ткачук. – Кам.-Под., Абетка, 2000. – 120 с.

REFERENCES

- Amonashvili, 1984* – Amonashvili Sh. A. Razvitie poznatelnoy aktivnosti uchashchihya v nachalnoy shkole / Sh. A. Amonashvili // Voprosy psihologii. – 1984. –#5. – S.36-41.
- Danilov, 1960* – Danilov M. A. Protsess obucheniya v sovetskoй shkole / M. A. Danilov – M. : Uchpedgiz, 1960. – 299 s.
- KuzmInskiy, 2010* – KuzmInskiy A. I. Pidruchnik / A. I. KuzmInskiy, V. L. Omelyanenko, – K. : Znannya. – 2010. – 418 s.
- Savchenko, 2008* – Savchenko O. Ya. Didaktika pochatkovoYi shkoli / O.Ya. Savchenko . – K., 2008.
- Savchenko, 1982* – Savchenko O. Ya. Razvitie poznatelnoy samostoyatelnosti mladshih shkolnikov / O. Ya. Savchenko – K.: Rad. shk., 1982. – 176 s.
- Skripchenko, 1974* – Skripchenko O. V. PsihIchnyy rozvitok uchnya / O.V. Skripchenko – K., 1974. – 103 s.
- SkuratIvskiy, 1991* – Skuratovskiy L. V. Formirovanie poznatelnoy samostoyatelnosti na urokah ukrainskogo yazyika u uchashchihya 5-6 klassov: dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 / L. V. Skuratovskiy – K., 1991. – 228 l.
- Tkachuk, 2000* – Tkachuk L.P. Robota z dityachoy knizhkoу na urokah pozaklasnogo chitannya: [posibnik dlya vchitelya] / L.P. Tkachuk. – Kam.– Pod., Abetka, 2000. – 120 s.

УДК 378.011.3–051:78]:37.015.31

Чень Люсін

СТРУКТУРА ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ РОМАНСОВОЇ ЛІРИКИ

У статті науково обґрунтовано структуру творчих якостей особистості майбутніх учителів музичного мистецтва. Вона презентована у вигляді чотирьох взаємопов'язаних компонентів: мотиваційно-адаптаційного, когнітивно-емоційного, виконавсько-технологічного, креативно-продуктивного. Системоутворювальним чинником є креативно-продуктивний, який забезпечує взаємозв'язок компонентів, духовну спрямованість та цілісність професійно-творчого розвитку майбутнього вчителя музики-вокаліста.

Виділено принципи формування творчих якостей особистості майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вивчення романсової лірики, зокрема: гуманістичної спрямованості, ціннісно-смісловий, єдності теоретичної й практичної підготовки на основі внутрішньопредметних та міжпредметних зв'язків, інтегрованості художньо-творчої діяльності і вокального виконавства як технічного, фізіологічного та художньо-творчого процесів розвитку; творчого взаємозв'язку і взаємодії, поетапності роботи над твором, досягнення цілісності змісту та форми у виконавській інтерпретації музичних творів, персоналізації. Викладені принципи відповідають об'єктивним закономірностям формування творчих якостей особистості майбутніх вчителів музичного мистецтва, віддзеркалюють специфічні особливості цього процесу і визначають зміст, методи та форми вокальної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва до продуктивної діяльності з учнями.

Ключові слова: *творчі якості, структура, компоненти, принципи, майбутні вчителі музичного мистецтва.*

В статье научно обоснована структура творческих качеств личности будущих учителей музыкального искусства. Она представлена в виде четырех взаимосвязанных компонентов: мотивационно-адаптационного, когнитивно-эмоционального, исполнительско-технологического, креативно-продуктивного. Системообразующим фактором является креативно-продуктивный, обеспечивающий взаимосвязь компонентов, духовную направленность и целостность профессионально-творческого развития будущих учителей музыки-вокалистов.

Выделены принципы формирования творческих качеств личности будущих учителей музыкального искусства, в частности: гуманистической направленности, ценностно-смысловой, единства теоретической и практической подготовки на основе внутрипредметных и межпредметных связей, интегрированности художественно-творческой деятельности и вокального исполнительства как технического, физиологического и художественно-творческого процессов развития; творческой взаимосвязи и взаимодействия, поэтапности работы над произведением, достижения целостности содержания и формы в исполнительской интерпретации музыкальных произведений, персонализации. Изложенные принципы отвечают объективным закономерностям формирования творческих качеств личности будущих учителей музыкального искусства, отражают специфические особенности данного процесса и определяют содержание, методы и формы вокальной подготовки будущих учителей музыкального искусства к продуктивной деятельности с учениками.

Ключевые слова: творческие качества, структура, компоненты, принципы, будущие учителя музыкального искусства.

The article deal with the scientific rational for the structure of the future musical art teacher's creative qualities. The structure is presented in the form of four interrelated components: motivational-adaptive, cognitive-emotional, performance-technological, and creative-productive. System-forming factor is a creative-productive component, which provides the interconnection of the components, as well as spiritual orientation and integrity of the professional and creative development of the future teacher of music.

The principles of the formation of future musical art teacher's creative qualities in the process of studying romance lyrics have been also identified. They are humanistic orientation, value-semantic principle, unity of theoretical and practical training on the basis of intrinsic relations of the subjects and their interconnections, integration of the artistic-creative activity and vocal performance as technical, physiological and artistic-creative processes of the development, creative interconnection and interaction, step-by-step work on the piece of music, achievement of the content and form integrity in the performing interpretation of the piece of music, personalization. The mentioned above principles correspond to the objective laws of formation of the future musical art teacher's creative qualities. They reflect the specific features of this process and determine the content, methods and forms of the future musical art teacher's vocal training for the productive activity with learners.

Keywords: creative qualities, structure, components, future musical art teachers.

Постановка проблеми. Сучасні трансформації системи освіти України, зокрема, перехід до компетентної парадигми навчання, детермінують оновлення змісту і принципів підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у вищому педагогічному навчальному закладі. Сьогодні можна констатувати широку гуманізацію та гуманітаризацію освіти, що сприяє розвитку творчої індивідуальності, реалізації сутнісних сил, створенню умов для пізнання власних можливостей особистості, усвідомленню студентською молоддю естетичної цінності творів національного та європейського музичного мистецтва. В масиві сучасних наукових досліджень значна увага приділяється проблемі творчого розвитку особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва. Загальновідомо, що творче навчання є однією з найбільш хвилюючих тем в

музичній педагогіці, оскільки «мистецтво стимулює не тільки загальний естетичний розвиток учнів, а й творчі здібності, мислення, здатність до художнього самовираження, рефлексії, емпатії, що є не менш важливим, ніж художня ерудиція» [Масол, 2015: с. 10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема творчого розвитку особистості є міждисциплінарною і розглядається науковцями у різних галузях гуманітарного знання: філософії, соціології, психології, мистецтвознавства, музичної педагогіки. Педагогічні та дидактичні аспекти розвитку творчих якостей учнів і студентів досліджували П. Атутов, В. Качнев, Д. Комський, І. Лернер, В. Мадзігон, В. Розумовський, М. Скаткін, Ю. Столяров; проблему формування фахової підготовки майбутніх викладачів мистецьких дисциплін – В. Андрущенко, Н. Гуральник, Г. Падалка, О. Реброва, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолокова та ін. Підготовка вчителів музичного мистецтва в класі постановки голосу, викладачів вокалу, співаків є предметом наукової рефлексії Ван Лея, Ван Цзяньшу, Л. Василенко, Н. Гребенюк, О. Далецького, О. Оганезової-Григоренко, Пан На, Л. Тоцької, Цзінь Наня, Чен Діна та ін. Між тим, теоретичної моделі творчих якостей особистості майбутніх учителів музичного мистецтва, як важливої складової удосконалення його фахової підготовки, не розроблено; відповідно, не визначені принципи формування творчих якостей в процесі вивчення романсової лірики. Це зумовило **мету** нашої публікації – наукове обґрунтування структури творчих якостей особистості майбутніх учителів музичного мистецтва та принципів їх формування в процесі вивчення романсової лірики.

Виклад основного матеріалу. Проведення психолого-педагогічного та мистецтвознавчого аналізу джерел дозволило обґрунтувати науково-теоретичні основи формування творчих якостей особистості майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокального навчання, що розкривають своєрідність, специфіку та сутність цього феномену в різноманітних аспектах. Певне коло дослідників, міркуючи про творчі якості, пов'язують їх місцезнаходження з компонентною структурою обдарованої особистості [Матюшкін, 1989], творчої особистості [Лук, 1978], етапами творчого процесу [Цмур, 2014]. У такий спосіб розробляються класифікації творчих якостей особистості, зокрема: здібності, пов'язані з мотивацією, темпераментом, розумові (О. Лук); характеристики спрямованості особистості на творчу діяльність, її характерологічні особливості, творчі уміння, індивідуальні особливості психічних процесів, які сприяють успіху людини у творчій діяльності (С. Сисоєва); якості, пов'язані з особливостями пізнавальних процесів, мотиваційно-особистісні, емоційно-вольові, естетичні, комунікативні (І. Галактіонов); перцептивні, інтелектуальні, характерологічні, мотиваційні (Ю. Дворник); якості, що виявляються на етапах виникнення творчої ситуації, евристичному та завершення творчого процесу (І. Цмур).

Детально розробляє структуру творчої особистості вчителя музичного мистецтва Г. Яківчук, залучаючи до місцезнаходження її компонентів й відповідні творчі якості, зокрема, такі їх групи: мотиваційної спрямованості на творчість, блоки загальнопрофесійних, музично-професійних, комунікативно-професійних, музично-діяльнісних якостей [Яківчук, 2009: с. 245-246].

З феноменом творчих якостей особистості пов'язана її успішність в творчій діяльності. Відповідно, успіх є результатом, ціннісним мірилом рівня досягнення поставленої мети, визнаним людиною і суспільством; він визначає формування позитивного емоційного фону життєдіяльності, спонукає до пошуку її креативних форм. Успішна особистість усвідомлює свої творчі можливості, прагне до самоосвіти, самовдосконалення, максимальної самореалізації, до досягнення щастя й успіху в житті, відчуває суб'єктивну задоволеність собою та життям загалом [Михайлишин, Довга, 2017].

У розробці структури досліджуваного феномена доцільно враховувати те, що вокальне виконавство є особливим творчим актом, в якому поєднуються сприйняття, інтерпретація та реалізація художньо-музичного образу твору. Отже, в процесі демонстрації голосом музичних творів, зокрема, романсової лірики, школярам, учителю музики необхідно познайомити їх із історією створення музичних творів та визначити їх роль у творчій спадщині композитора; зробити аналіз твору, опираючись на засоби музичної виразності, провести паралелі з романсами інших композиторів. «Саме процес аналітичної роботи допомагає вчителю музики поступово осягнути закони виконавства, удосконалювати свої вміння, вчитися переносити основні закони та принципи виконавської культури на власне виконання творів й на виконавську діяльність школярів» [Бай, 2014: с. 62].

Основою для формування творчих якостей є безпосередньо творчий процес. Науковці вказують на якості, які, з одного боку, забезпечують успішність навчального процесу, а з іншого, розвиваються саме в певних видах фахового навчання, що й забезпечує процес розвитку творчої особистості, здатної до самореалізації в обраній сфері творчої діяльності. Актуалізовані лише у процесі творчості, вони є динамічною структурою, ядром якої виступає творчий пошук. На основі системно-структурного аналізу нами було досліджено структуру творчих якостей майбутнього вчителя музичного мистецтва-вокаліста, яка включає чотири взаємопов'язаних компоненти, а саме: мотиваційно-адаптаційний, когнітивно-емоційний, виконавсько-технологічний, креативно-продуктивний. Системоутворювальним чинником є креативно-продуктивний, який забезпечує взаємозв'язок компонентів, духовну спрямованість та цілісність професійно-творчого розвитку вчителя музики-вокаліста. При розробці компонентної структури досліджуваного феномену ми враховували його багатоякісність (множину), отже, у кожній

групі творчих якостей, відповідній одному компоненту, нами враховано комбінацію властивостей особистості духовно-творчого і активно-творчого плану, представлену у вигляді взаємодії художньо-педагогічної та художньо-виконавської сфер вокальної підготовки.

Важливе місце серед структурних компонентів моделі творчих якостей особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва-вокаліста займає мотиваційно-адаптаційний компонент, який відображає ступінь сформованості мотивів та інтересу до вокальної педагогіки і вокального мистецтва як основи музично-педагогічної роботи серед школярів, націленість на пізнання технологічних особливостей вокальної підготовки, потребу в духовному самовдосконаленні в процесі сприймання та інтерпретації вокальних творів. Музично-професійний профіль фахової підготовки студентів-майбутніх вчителів музичного мистецтва характеризує їх готовність до виявлення вокальних здібностей, відбиває сформованість професійного самовираження у технічному, педагогічному та творчому напрямках діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва, що виступають регуляторами формування творчих якостей особистості. З огляду на те, що професійна діяльність учителя музичного мистецтва вимагає постійної позитивної мотиваційної установки, креативності, нових ідей, пов'язаних з емоційним наповненням занять, то виділення мотиваційно-адаптаційного компоненту є актуальним для цілісного розуміння творчих якостей особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва-вокаліста.

Когнітивно-емоційний компонент охоплює творчі якості, пов'язані з кругозором майбутніх учителів музичного мистецтва у галузях вокального мистецтва та вокальної педагогіки, обізнаністю в галузі вокально-технологічного процесу та емоційної палітри вокальної виконавсько-педагогічної творчості. Цей компонент дозволяє здійснювати теоретико-пізнавальне забезпечення цілісного опанування вокальною підготовкою майбутніх учителів музичного мистецтва, педагогічний вплив на набуття широти знань і уявлень у сфері вокального педагогічно-виконавського процесу та його емоційної складової. Реалізація змісту даного компоненту обумовлює художню вокальну ерудицію та усвідомлення специфіки вокально-методичної діяльності, теоретико-пізнавальну активність в галузі вокально-технологічного процесу, обізнаність у питаннях гігієни й екології дитячого співацького голосу.

Виконавсько-технологічний компонент містить якості, пов'язані з технологічними особливостями вокального виконавського процесу, власне професійно-спрямованим вокальним художньо-виконавським процесом і рефлексією щодо нього. Цей компонент дозволяє забезпечити виконавсько-технологічну компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва-вокаліста, методичну грамотність вокального виконавського процесу та його успішність. Реалізація змісту даного компоненту передбачає: вільне володіння співочим голосом і специфічними якостями

вокального голосу вчителя музичного мистецтва, вокально-виконавську компетентність (виконавські уміння і навички, музикальність, спрямованість на інтонаційно-упевнювальну інтерпретацію вокального твору, розуміння його інтонаційно-мелодичної сутності, ритмічної структури, стилю, форми, засобів музичної виразності); виразне, неординарне сценічне виконання, артистизм у показі вокальних творів перед учнівською аудиторією; творчу самостійність та корегування вокального виконавського процесу.

Креативно-продуктивний компонент відображає міру розвитку майбутнього вчителя музичного мистецтва-вокаліста як суб'єкта творчої виконавсько-педагогічної діяльності з відповідною низкою духовно-творчих і активно-творчих властивостей його особистості, необхідних для активних форм професійної діяльності. Цей компонент дозволяє здійснювати забезпечення готовності майбутніх учителів до здійснення творчої вокальної виконавсько-педагогічної творчості. Реалізація змісту даного компоненту передбачає: високий рівень сформованості вокально-педагогічного та вокально-виконавського фахового тезаурусу, професійну грамотність; розвиненість вмінь художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів; вокальну виконавську культуру і культуру концертно-виконавської поведінки; здатність до створення ідеальних еталонів вокального виконавства з високим інтелектуальним, моральним, естетичним оцінюванням; самореалізацію у вокально-педагогічній діяльності та забезпечення творчого розвитку учнів.

Отже, викладена структура творчих якостей детермінує основні складники методики, зокрема, принципи формування творчих якостей особистості майбутніх учителів музичного мистецтва на основі вивчення романсової лірики.

Враховуючи інтерпретацію Г. Падалкою принципів навчання мистецтву як основних положень щодо сутності, змісту, вимог до взаємодії вчителя й учнів, виконання яких припускає досягнення результативності процесу оволодіння учнями мистецтвом, охоплює узагальнені закономірності навчання мистецтву й пов'язує його окремі елементи в єдине ціле [*Падалка, 2008; с. 148*], ми погоджуємося із думкою Чжан Яньфена, що визначені науковцем принципи цілісності, культуровідповідності, естетичної спрямованості, індивідуалізації, рефлексії є основними, характерними для будь-яких процесів музичного навчання [*Чжан Яньфен, 2012; с. 95*]. Зазначимо, приміром, що принцип культуровідповідності яскраво виявляється у формуванні когнітивної сфери особистості майбутнього вчителя на основі засвоєння знань в галузі вокального мистецтва як складової художньої культури людства.

Принцип гуманістичної спрямованості передбачає розуміння майбутніми вчителями музичного мистецтва значення фахової діяльності як мети музичної освіти; її орієнтації на світові музичні цінності, зокрема, вокального мистецтва; разом з тим, визнання індивідуальності учня,

врахування його власного музичного досвіду й особистих потреб у сфері вокального мистецтва. При формуванні творчих якостей особистості майбутніх учителів в процесі вивчення романсової лірики педагог класу з постановки голосу повинен узгоджувати свої навчальні дії з індивідуальними особливостями студентів, вже наявною у них особистісною педагогічною позицією як показником рівня їх духовного, інтелектуального розвитку; з розвиненістю професійно-орієнтованого комплексу особистісних рис (уява, фантазія, пам'ять, вокально-художня комунікабельність, емпатійність, етичність, воля, толерантність, оригінальність, ініціативність, наполегливість, самоорганізація, працездатність), співвідносними з гуманістичними ідеями. Відповідно, й студенти – майбутні учителі музичного мистецтва повинні активно виявляти власну гуманістичну позицію й керуватися нею при виконанні вокально-педагогічних завдань.

Ціннісно-смысловий принцип спрямований на стимулювання викладачем смисложиттєвої діяльності студентів у процесі засвоєння романсової лірики. Під час реалізації даного принципу необхідно спрямовувати студентів на осмислення морально-ціннісного та естетичного потенціалу вокального мистецтва; формування потреби в духовному самовдосконаленні в процесі вокальної виконавської діяльності, сприйнятті та інтерпретації вокальних творів; розвиток уявлень про формування естетично-музичного смаку школярів засобами вокальної музики. Особливу увагу слід приділяти освоєнню студентами словесних, образних та чуттєвих форм вираження ціннісних ставлень до романсової лірики.

Принцип єдності теоретичної й практичної підготовки на основі внутрішньопредметних та міжпредметних зв'язків передбачає глибоке розкриття значущості знань з теорії та історії вокального мистецтва і педагогіки, художню вокальну ерудицію, обізнаність у питаннях гігієни й екології співочого голосу, зокрема, дитячого та ін. позитивних аспектів широкого використання можливостей художньо-творчого впливу романсової лірики на процес майбутньої педагогічної діяльності. З цією метою важливо наблизити навчальний процес до умов органічного сприйняття романсової лірики, удосконалювати виконавський процес у класі та в умовах концертного виступу; всебічно впроваджувати науковий і методичний пошук у сфері пізнання романсової лірики через використання палітри музично-педагогічних та мистецтвознавчих методів. У результаті забезпечення органічного зв'язку аудиторних (індивідуальних, групових) занять із виховними заходами, позааудиторною роботою студенти матимуть змогу набути навички художньо-педагогічної, науково-дослідницької, творчо-проективної, організаційно-комунікативної діяльності педагога-вокаліста на теоретичному і практичному рівнях, ретранслювати свої знання та навички у формування творчих якостей.

Спорідненим з описаним є специфічний принцип інтегрованості художньо-творчої діяльності і вокального виконавства як технічного, фізіологічного і художньо-творчого процесів. Відомо, що проникаючи у сутність вокального образу виконавець-вокаліст крокує сходами через збагнення образу поетичного та засвоєння його сценічного втілення. У нашому дослідженні даний принцип застосований на основі інтеграції видів мистецтва, видів діяльності, підходів як умов їх інтенсифікації. Вокальна виконавсько-педагогічна діяльність майбутніх учителів музичного мистецтва є складовою професійної майстерності, яка інтегрує в собі творчу взаємодію вчителя з учнями.

Принцип розвитку творчого взаємозв'язку і взаємодії сфокусований на обміні теоретичним та практичним досвідом педагогів і студентів, студентів і студентів, які обізнані у сфері виконання, сприйняття, аналізу романсової лірики і досягли у цьому певних успіхів. Індивідуальність педагога як носія сформованих творчих якостей і суб'єкта міжособистісних відносин є засобом передачі духовних цінностей до унікальної творчої особистості студента, який розвивається, знаходиться у динаміці саморозвитку, отже, комплекс педагогічних цінностей викладача вузу, що сформувався у його фаховій діяльності через єдність цілей, мотивів, знань, умінь, якостей, здібностей, відносин транслюється як еталонний комплекс творчих якостей від викладача до студента.

Для формування творчих якостей важливим є принцип вибору стратегії успіху у професійній сфері діяльності. Творчий успіх у цілісному його розумінні пов'язаний з індивідуальністю, унікальністю творчої особистості, а пізнання та максимальний розвиток свого творчого потенціалу можуть бути реалізованими повною мірою саме у вокальному виконавстві.

У процесі формування творчих якостей майбутнього вчителя музичного мистецтва вмотивованими є специфічні принципи, пов'язані зі змістом вокальної підготовки, серед яких: відкритості творчого самовираження у процесі навчання співу; цілеспрямованого залучення до художньо-виконавського процесу; взаємозв'язку мовної і вокально-інтонаційної виразності; художньо-мовної інтеграції, спрямованої на синестезію сприйняття художнього образу та ін. Принцип поетапності роботи над твором, зазначений у методичних порадах видатних співаків, передбачає, зокрема: вивчення музичного матеріалу (стилю, форми); одночасне осмислення поетичного та музичного текстів романсу («виспівування» партії, пошуки технічних прийомів для відтворення вокальної фактури); робота над сценічним втіленням образу (М. Максакова). Принцип досягнення цілісності змісту та форми у виконавській інтерпретації музичних творів обумовлює художньо-виконавську діяльність студентів, засновану на комплексі засобів музичної виразності та структурних особливостей втілення образно-емоційної передачі змісту твору. Принципом, який дозволяє охопити усі види

навчальної музично-педагогічної діяльності студентів є принцип персоналізації, заснований на залученні до навчального процесу особистісного досвіду майбутніх учителів. Зокрема, у процесі виконавсько-інтерпретаційної діяльності виявляються: любов до музичного мистецтва, потреба сценічного самовираження; фахові знання; музичні здібності; особистісно-психологічні та професійно-педагогічні якості; загальні та спеціальні вміння та навички (Бай Шаожун).

Висновки. Отже, вважаємо, що в розглянутій вище інтегрованій, полімодальній структурі творчих якостей особистості майбутніх учителів музичного мистецтва поєднуються мотиваційно-адаптаційний, когнітивно-емоційний, виконавсько-технологічний та креативно-продуктивний компоненти, котрі у навчальному і виробничому процесах взаємодоповнюються, концентрують й детермінують внутрішньо-емоційну потребу, рефлексію творчо-педагогічного пошуку на самовираження у вокальному виконавстві та вокальній педагогіці як соціокультурних феноменах, спрямованих на творчій розвиток учнів. Викладені принципи відповідають об'єктивним закономірностям формування творчих якостей особистості майбутніх учителів музичного мистецтва, віддзеркалюють специфічні особливості цього процесу і визначають зміст, методи та форми вокальної підготовки фахівців до продуктивної діяльності з учнями. Подальшим напрямом дослідження визначено теоретичну розробку методики досліджуваного феномену та її експериментальну перевірку.

ЛІТЕРАТУРА

- Бай, 2014* – Бай Шаожун. Формування самоконтролю творчої інтерпретаційної діяльності майбутнього вчителя музики у процесі вокально-хорового навчання: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Бай Шаожун. – К., 2014. – 230 с.
- Масол, 2015* – Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : [метод. посіб.] / Л. М. Масол. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. – 178 с.
- Матюшкин, 1989* – Матюшкин А. М. Концепция творческой одаренности / А. М. Матюшкин // Вопросы психологии. – 1989. – №6. – С.29-33.
- Лук, 1978* – Лук А. Н. Психология творчества / А. Н. Лук. – М. : Наука, 1978. – 128 с.
- Михайлишин, 2017* – Михайлишин Г. Й. Успішність особистості: філософський та психолого-педагогічний контекст [Електронний ресурс] / Г. Й. Михайлишин, М. М. Довга // Дев'ята всеукраїнська практично-пізнавальна конференція «Наукова думка сучасності і майбутнього – 2017». – Режим доступу: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/39-dev-yata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-konferentsiya/125-uspishnist-osobistosti-filosofskij-ta-psikhologo-pedagogichnij-konteks>.
- Падалка, 2008* – Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – К. : Освіта України, 2008. – 274 с.
- Цмур, 2014* – Цмур Ігор. До питання формування творчої особистості майбутнього вчителя музики / Ігор Цмур // Молодь і ринок. – №10 (117). – 2014. – С. 158-160.
- Чжан, 2012* – Чжан Яньфен. Методика вокальної художньо-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в університетах України і Китаю: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Чжан Яньфен. – К., 2012. – 253 с.
- Яківчук, 2009* – Яківчук Г. В. Теоретичні основи виховання творчої особистості майбутнього вчителя музики / Г. В. Яківчук // Педагогічний дискурс. – Вип. 5. – 2009. – С. 241-248.

REFERENCES

- Bay, 2014* – Bay Shaozhun. Formuvannya samokontrolyu tvorchoyi interpretatsiyanoi diyal'nosti maybutn'oho vchytelya muzyky u protsesi vokal'no-khorovoho navchannya: dys. ... kand. ped.nauk: 13.00.02 / Bay Shaozhun. – K., 2014. – 230 s.
- Masol, 2015* – Masol L. M. Khudozhn'o-pedahohichni tekhnolohiyi v osnovniy shkoli: yednist' navchannya i vykhovannya : [metod. posib.] / L. M. Masol. – Kharkiv : «Drukarnya Madryd», 2015. – 178 s.
- Matyushkyn, 1989* – Matyushkyn A.M. Kontseptsyya tvorcheskoy odarennosti / A. M. Matyushkyn // Voprosy psikhohyy. – 1989. – №6. – S. 29-33.
- Luk, 1978* – Luk A. N. Psikhohyya tvorchestva / A. N. Luk. – M. : Nauka, 1978. – 128 s.
- Mykhaylyshyn, 2017* – Mykhaylyshyn H. Y. Uspishnist osobystosti: filosofskyy ta psikhohohohichnyy kontekst [Elektronnyy resurs] / H. Y. Mykhaylyshyn, M. M. Dovha // Devyata vseukrayinska praktychno-piznavalna konferentsiya «Naukova dumka suchasnosti i maybutn'oho - 2017». – Rezhym dostupu: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/39-dev-yata-vseukrajinska-praktychno-piznavalna-konferentsiya/125-uspishnist-osobystosti-filosofskij-ta-psikhologo-pedagogichnij-konteks>.
- Padalka, 2008* – Padalka H. M. Pedahohika mystetstva (Teoriya i metodyka vykladannya mystets'kykh dystsyplin) / H. M. Padalka. – K. : Osvita Ukrainy, 2008. – 274 s.
- Tsmur, 2014* – Tsmur Ihor. Do pytannya formuvannya tvorchoyi osobystosti maybutn'oho vchytelya muzyky / Ihor Tsmur // Molod i rynek. - №10 (117). - 2014. – S.158-160.
- Chzhan, 2012* – Chzhan Yanfen. Metodyka vokalnoyi khudozhno-vkonavskoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzyky v universytetakh Ukrainy i Kytayu : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Chzhan Yanfen. – K., 2012. – 253 s.
- Yakivchuk, 2009* – Yakivchuk H. V. Teoretychni osnovy vykhovannya tvorchoyi osobystosti maybutn'oho vchytelya muzyky / H. V. Yakivchuk // Pedahohichnyy dyskurs. – Vyp. 5. – 2009. – S. 241-248.

УДК 371.2

Вікторія Чередник

СТАНОВЛЕННЯ АВТОНОМІЇ ШКОЛИ ЯК ПРОЯВ ПРОЦЕСУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ

У статті розглядається становлення автономної школи як прояв процесу децентралізації середньої школи. Висвітлено сутність понять «автономія» та «автономія школи». Розглядається досвід зарубіжних країн у процесі децентралізації управління освітою. Висвітлюються проблеми переходу від адміністративно-розподільчого до ринково-орієнтованого регулювання загальної середньої освіти. Визначаються правові, організаційні та економічні умови запровадження шкільної автономії для підвищення якості державного управління освітою. Висвітлені переваги та недоліки, з якими може зіткнутися школа на шляху до становлення своєї самостійності.

Визначено, що безпосередня участь громади в управлінні школою забезпечує оптимальне задоволення потреб та інтересів учасників освітнього процесу. Взаємодія громадськості і владних структур, сприяє децентралізації управління освітою й автономії діяльності навчальних закладів.

Ключові слова: автономія, автономія школи, державне управління загальною середньою освітою, механізми фінансування освіти, децентралізація, зарубіжний досвід, освіта, реформування.

В статье рассматривается становление автономной школы как проявление процесса децентрализации средней школы. Освещены сущность понятий «автономия» и «автономия школы». Рассматривается опыт зарубежных стран в процессе децентрализации управления образованием. Освещаются проблемы перехода от административно-распределительного к рыночно-ориентированного регулирования общего среднего образования. Определяются правовые, организационные и экономические условия введения школьной автономии для повышения качества государственного управления образованием. Освещены преимущества и недостатки, с которыми может столкнуться школа на пути к становлению своей самостоятельности.